

Nálezky zajímavějších neofytů na severní Moravě a ve Slezsku (Česká republika)

Findings of interesting neophytes in northern Moravia and Silesia (Czech Republic)

Petr KOCIÁN

Nerudova 5, CZ-741 01 Nový Jičín, e-mail: petr.kocian@kvetenacr.cz

Keywords. alien plants, railway flora, floristic records, *Helminthotheca echioides*, *Erechtites hieraciifolia*, northern Moravia and Silesia, Czech Republic

Abstract. The paper reports new findings of interesting neophytes in northern Moravia and Silesia (Czech Republic). New records for individual phytogeographical districts or subdistricts for *Ambrosia artemisiifolia* L., *Artemisia tournefortiana* Rchb., *Chenopodium pumilio* R. Br., *Helminthotheca echioides* (L.) Holub, *Panicum capillare* subsp. *capillare* L. and *Panicum capillare* subsp. *barbipulvinatum* (Nash) Tzvelev are given. Short comments are also added.

ÚVOD

Nálezům zajímavějších neofytů na území severní Moravy a ve Slezsku je v současné době věnována poměrně malá pozornost. Zvýšený zájem mimo jiné i o zavlekanou květenu probíhal v šedesátých letech 20. století, kdy se někteří autoři věnovali intenzivně výzkumu flóry rudišť a hald na Ostravsku (KILIÁN & KRKAVEC 1961, 1962, 1963; KRKAVEC & KILIÁN 1964; ŠMARD 1964) či květeně železničních tratí (KILIÁN 1960). Z tohoto období je rovněž v regionálních herbářích uloženo mnoho zajímavých sběrů především od Zdeňka Kiliána. V následujících letech již nebyla zavlekaným taxonům věnována taková pozornost a herbářových dokladů ubýlo. Synantropním rostlinám Opavy se věnoval OPRAVIL (1976), neofytům v Olomouci TLUSTÁK (1989), adventivní květeně Olomouce JEHLÍK (1994). Důležitou novější prací je kompendium o cizích expanzivních plevelech České republiky a Slovenské republiky (JEHLÍK 1998), která však poskytuje obraz rozšíření pouze některých vybraných taxonů a není již zcela aktuální. Následující příspěvek přináší některé zajímavé nálezy neofytů v daném zájmovém území z let 2007 až 2010.

METODIKA

Vymezení zájmového území severní Moravy a Slezska je dáno hranicemi Severomoravského kraje (podle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, v platném znění) s přihlédnutím k blízkému okolí. Taxonomické pojetí a nomenklatura taxonů se řídí Klíčem ke květeně České republiky (KUBÁT et al. 2002). Pojetí neofytů se řídí prací Catalogue of alien plants of the Czech Republic (PYŠEK et al. 2002). Nomenklatura syntaxonů se řídí podle práce CHYTRÝ (2009). Jednotlivé lokality jsou zařazeny do fytochorionů použitých v Květeně České republiky (SKALICKÝ 1988). Mapovací pole odpovídající středoevropskému floristickému síťovému mapování se řídí prací EHRENDORFER & HAMANN (1965). Souřadnice jsou odečteny z mapového podkladu internetové aplikace www.mapy.cz a jsou uváděny v systému WGS 84, nadmořská výška a vzdálenosti jsou odečteny z mapového podkladu aplikace MapSource, verze 6.13.7. (GARMIN 1999-2008). Lokality jsou zapsány v nálezové databázi autora, která využívá programového vybavení Nálezové databáze Jihočeské pobočky České botanické společnosti (ŠTECH et al. 2008). Zkratky veřejných herbářů jsou citovány podle práce VOZÁROVÁ & SUTORÝ (2001), v případě uložení sběru v soukromém herbáři je uvedeno „herb.“ společně se jménem majitele. Zkratka „not.“ případně „photo“ je použita v případě, že nebyl sebrán herbářový doklad. Není-li uvedeno jinak, údaje o výskytu druhů v komentářích pocházejí z vlastních pozorování autora.

PŘEHLED NÁLEZŮ

Amaranthus albus L. – laskavec bílý

- 21a. Hanácká pahorkatina: Prostějov** (6568b): železniční stanice Prostějov místní nádraží, kolejiště, několik desítek ex., 49°28'43,9''N, 17°6'46,0''E, 223 m n. m., 10.X.2009, leg. P. Kocián, NJM.
- 21b. Hornomoravský úval: Hulín** (6670d): železniční stanice Hulín, okraj kolejiště u 2. nástupiště, JV roh nádražní budovy a v okolí nástupiště, několik desítek ex., 49°18'58,3''N, 17°28'37,5''E, 195 m n. m., 11.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Kroměříž** (6670c): železniční stanice Kroměříž, neudržovaná plocha po terénních úpravách, jednotlivé ex., 49°18'8,4''N, 17°24'24,8''E, 189 m n. m., 11.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Olomouc** (6369d): seřazovací železniční stanice Olomouc přednádraží, kolejiště krajní koleje a přilehlá šterková plocha, jednotlivé ex., 49°36'26,8''N, 17°16'24,3''E, 213 m n. m., 13.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Prostějov** (6568b): železniční stanice Prostějov–hlavní nádraží, kolejiště 3. koleje, před staniční budovou, několik ex., 49°28'23,2''N, 17°7'46,3''E, 213 m n. m., 10.X.2009, leg. P. Kocián, NJM.
- 72. Zábřežsko-uničovský úval: Šumperk** (6067b): železniční stanice Šumperk, kolejiště, 0,5 km V staniční budovy, několik ex., 49°57'46,6''N, 16°59'23,3''E, 317 m n. m., 9.X.2009, leg. P. Kocián, NJM.
- 76a. Moravská brána vlastní: Fulnek** (6273c): železniční stanice Fulnek, prostor mezi kolejišti, 60 m S staniční budovy, 12ex., 49°42'50,4''N, 17°54'45,3''E, 282 m n. m., 15.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Kopřivnice** (6374d): nákladové nádraží Kopřivnice, krajní kolej, 1ex., 49°36'43,8''N, 18°8'54,7''E, 309 m n. m., 31.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Nový Jičín** (6474a): železniční stanice Nový Jičín–město, šterkovitá navážka u budovy bývalého skladu, 0,45 km SSV kostela v obci, 6ex., 49°35'54,8''N, 18°0'35,6''E, 272 m n. m., 10.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM.
- 80a. Vsetínská kotlina: Vsetín** (6673d): železniční stanice Vsetín, nástupiště a 1. kolej, 1ex., 49°20'4,8''N, 17°59'43,2''E, 347 m n. m., 30.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM.
- 83. Ostravská pánev: Jistebník** (6274d): železniční stanice Jistebník, kolejiště, 1ex., 49°44'51,6''N, 18°8'55,9''E, 229 m n. m., 15.IX.2008, leg. P. Kocián, NJM. – **Ostrava** (6175b): železniční stanice Ostrava–hlavní nádraží, šterkový prostor mezi kolejišti, 200 m Z staniční budovy, několik desítek ex., 49°51'0,7''N, 18°15'52,5''E, 206 m n. m., 1.X.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Ostrava** (6175c): Ostrava–Moravská Ostrava, seřazovací nádraží, kolejiště, 217 m SV zastávky Ostrava–Mariánské Hory, několik desítek ex., 49°50'17,7''N, 18°14'33,1''E, 206 m n. m., 26.X.2008, leg. P. Kocián, NJM).

Laskavec bílý je z výše uváděných fytogeografických okresů či podokresů udáván. Lokality zde uváděné doplňují známé rozšíření tohoto druhu na území severní Moravy a Slezska. Nově byl nalezen v kvadrantech síťového mapování 6273, 6374 a 6474 (cf. JEHLÍK 1998).

Amaranthus cruentus L. – laskavec krvavý

- 21b. Hornomoravský úval: Kroměříž** (6670c): železniční stanice Kroměříž, kolejiště nákladistiště v prostorách uhelných skladů, 1ex., 49°18'5,4''N, 17°24'23,9''E, 189 m n. m., 11.VIII.2009, leg. & herb. P. Kocián.
- 76a. Moravská brána vlastní: Nový Jičín** (6473b): Loučka, okraj místní komunikace a pole, poblíž okrasné zahrádky u domu č.p. 137, 0,4 km SV kostela, jednotlivé ex., 49°35'21,1''N, 17°59'20,2''E, 287 m n. m., 15.IX.2009, not. P. Kocián. – **Starý Jičín**

(6473b): prostor skládky zeminy a stavebního odpadu, 0,4 km JV kostela, 4ex., 49°34'34,2''N, 17°58'0,6''E, 338 m n. m., 6.X.2009, leg. & herb. P. Kocián.

Laskavec krvavý se s oblibou pěstuje pro okrasu a má tendenci z kultury přechodně zplaňovat. Uváděné lokality již nebyly v následujícím roce potvrzeny.

Amaranthus caudatus L. – laskavec ocasatý

76a. Moravská brána vlastní: Hodslavice (6474c): železniční zastávka Mořkov–zastávka, okraj kolejíště, 30 m SZ budovy zastávky, 2ex., 49°32'15,5''N, 18°2'39,5''E, 338 m n. m., 19.IX.2008, leg. & herb. P. Kocián.

Laskavec ocasatý se pěstuje pro okrasu a někdy z kultury přechodně zplaňuje. Lokalita zanikla po bleskové povodni v roce 2009, která poničila prostor železniční zastávky.

Ambrosia artemisiifolia L. – ambrosie peřenolistá

21b. Hornomoravský úval: Kroměříž (6670c): železniční stanice Kroměříž, kolejíště, 1ex., 49°18'7,7''N, 17°24'21,7''E, 307 m n. m., 11.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM.

72. Zábřežsko-uničovský úval: Šternberk (6269d): železniční stanice Šternberk, plocha u krajní koleje, 266 m JJV nádražní budovy, v kolejíšti u budovy skladu, 35ex. + 4ex., 49°43'6,2''N, 17°17'14,4''E, 258 m n. m., 24.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM.

75. Jesenické podhůří: Vítkov (6272a): železniční stanice Vítkov, kolejíště vlečky a prostor okraje vlečky vedoucí ke skladu, 200 m SZ staniční budovy, 39ex., 49°46'31,8''N, 17°44'44,0''E, 480 m n. m., 23.IX.2009, leg. P. Kocián, NJM.

76a. Moravská brána vlastní: Kopřivnice (6374d): železniční stanice Kopřivnice–nákladové nádraží, v kolejíšti překladního terminálu, do 100ex., 49°36'41,9''N, 18°8'55,1''E, 316 m n. m., 20.X.2007, leg. P. Kocián, NJM. – **Nový Jičín** (6374c): Libhošť, les Roveň, okraj lesní cesty, 2 km VVJ kostela v obci, 4ex., 49°37'14,0''N, 18°2'56,8''E, 280 m n. m., 10.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Studénka** (6274c): vlečka v objektu uhelných skladů, kolejíště u vykládkové rampy při složeném uhlí, 1,6 km Z nádražní budovy, 36ex., 49°42'12,4''N, 18°2'54,2''E, 234 m n. m., 21.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM.

80a. Vsetínská kotlina: Bystřička (6573d): železniční stanice Bystřička, slepá kolej u vykládkového prostoru překladiště dřeva, 180ex., 49°25'4,9''N, 17°57'41,5''E, 307 m n. m., 28.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM.

83. Ostravská pánev: Bohumín (6076c): železniční stanice Bohumín, šterkovitá plocha poblíž krajní koleje v prostoru železničních opraven, několik desítek ex., 49°54'34,5''N, 18°22'33,5''E, 196 m n. m., 16.IX.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Český Těšín** (6277d): železniční stanice Český Těšín, kolejíště, hojně, několik stovek ex., 49°44'18,8''N, 18°37'24,8''E, 274 m n. m., 5.X.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Karviná** (6177a): železniční stanice Karviná–hlavní nádraží, kolejíště, 25ex., 49°51'31,1''N, 18°31'30,8''E, 224 m n. m., 15.X.2008, leg. P. Kocián, NJM. – **Karviná** (6177c): seřazovací nádraží dolu Darkov, vlečka Karviná, ČSA, vykládkový prostor u krajní koleje, 13ex., 49°50'22,9''N, 18°30'41,0''E, 232 m n. m., 22.X.2008, leg. P. Kocián, NJM. – **Ostrava** (6175d): odstavné nádraží, slepá kolej, šterkový okraj kolejíště, 1,1 km S od nádraží Ostrava–střed, několik desítek ex., 49°50'16,8''N, 18°16'41,4''E, 216 m n. m., 19.X.2008, leg. P. Kocián, NJM. – **Petrovice u Karviné** (6177a): železniční stanice Petrovice u Karviné, kolejíště odstavné koleje, 0,26 km VSV staniční budovy, 3ex., 49°53'37,1''N, 18°33'13,2''E, 227 m n. m., 30.X.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Sedlnice** (6374b): železniční stanice Sedlnice, prostory u vykládkové rampy a v kolejíšti, několik desítek ex., 49°40'17,0''N, 18°6'26,8''E, 259 m n. m., 16.IX.2009, leg. P. Kocián, NJM.

84a. Beskydské podhůří: Frýdek-Místek (6376a): železniční stanice Frýdek-Místek, kolejistiště, 3ex., 49°40'32,5''N, 18°21'21,7''E, 287 m n. m., 14.X.2008, leg. P. Kocián, NJM. – **Třinec (6377b):** kolejistiště, kamenitý návoz, 1 km SZ vlakového nádraží Třinec, 3ex., 49°41'39,0''N, 18°39'9,1''E, 301 m n. m., 5.X.2008, leg. P. Kocián, NJM.

Ambrosie peřenolistá (obr. 1a) není z fyto geografického okresu 75. Jesenické podhůří a z fyto geografických podokresů 76a. Moravská brána vlastní a 80a. Vsetínská kotlina v literatuře udávána (cf. JEHLÍK 1998; SLAVÍK 2004b). Nově zachycené lokality ukazují na postupné feroviatické šíření tohoto druhu a to i do méně klimaticky příznivých oblastí (lokalita Vítkov). Zajímavý je nález několika rostlin podél cesty v lesním komplexu Roveň u Libhoště, kam byly zavlečeny patrně z některého nádraží nákladní dopravou přepravující mýtní dřevo.

Artemisia tournefortiana Rchb. – pelyněk Tournefortův

21a. Hanácká pahorkatina: Prostějov (6568b): železniční stanice Prostějov místní nádraží, vykládkový prostor, navážka šterku a zeminy, 12ex., 49°28'42,2''N, 17°6'53,3''E, 223 m n. m., 10.X.2009, leg. P. Kocián, NJM.

Pelyněk Tournefortův není z fyto geografického podokresu 21a. Hanácká pahorkatina udáván. Centrum současného výskytu druhu v České republice leží v Brně a jeho okolí, kde se v posledním desetiletí intenzivně šíří (cf. GRULICH 2004a). Odtud se mohl dostat železniční nebo silniční dopravou na lokalitu v Prostějově.

Asclepias syriaca L. – klejicha hedvábná

21a. Hanácká pahorkatina: Přerov (6570d): Lověšice, okraj cesty podél seřazovacího nádraží, několik desítek ex., 49°26'02,9''N, 17°26'55,7''E, 208 m n. m., 20.VIII.2008, leg. & herb. P. Kocián. – **Přerov (6570d):** okraj silnice, ulice Gen. Štefánika, několik desítek ex., 49°22'29,2''N, 17°27'11,3''E, 209 m n. m., 11.VIII.2009, leg. & herb. P. Kocián. – **Přerov (6570d):** trávník u křižovatky ulic Tržní (I/55) a Dluhonská, několik desítek ex., 49°27'15,8''N, 17°26'13,4''E, 209 m n. m., 11.VIII.2009, leg. & herb. P. Kocián. – **Přerov (6570b):** prostor mezi železniční tratí Přerov – Hranice a průmyslovým areálem, 1,2 km SZ zámku, několik desítek ex., 49°27'33,7''N, 17°26'4,9''E, 208 m n. m., 15.IX.2009, not. P. Kocián.

84a. Beskydské podhůří: Frýdek-Místek (6376a): železniční stanice Frýdek-Místek, trávník u železničního přejezdu, 0,4 km SZ staniční budovy, 8ex., 49°40'50,7''N, 18°21'2,4''E, 292 m n. m., 21.VI.2009, leg. P. Kocián, NJM.

Klejicha hedvábná je známa z území města Přerov již několik desítek let, např. v roce 1978 byla sbírána v okolí železniční stanice (leg. V. Skalický, NJM) a můžeme ji zde považovat za zdomácnělou. Z fyto geografického podokresu 84a. Beskydské podhůří není udávána (cf. SLAVÍK 2000).

Centaurea diffusa (Lamk.) – chrpa rozkladitá

84a. Beskydské podhůří: Třinec (6277d): Třinec-Konská, průmyslový areál, kamenitá plocha u plotu rudiště, 1,2 km SZ železniční stanice Třinec-Konská, několik desítek ex., 49°42'39,3''N, 18°37'48,6''E, 286 m n. m., 26.VII.2008, leg. P. Kocián, NJM.

Chrpa rozkladitá (obr. 1b) je zavlekována na území severní Moravy a Slezska již od konce padesátých let 20. století, a to v souvislosti s dopravou železné rudy do hutních závodů na Ostravsku. Z té doby je udávána např. z rudiště VŽKG v Ostravě-Vítkovicích (1959, 1966 leg. Z. Kilián, OSM), z rudiště VŽKG v Polance nad Odrou (1966 leg. Z. Kilián, OP; 1968 leg. F. Zbytek, OSM) nebo z výsypky železné rudy v Ostravě-Hrabůvce (ŠMARD 1964).

Na zachycené lokalitě v Třinci může chrpa přetrvávat právě z tohoto období. Při rešerši herbářových položek jsem v herbáři OP našel položku č. 166274, kterou sbíral Z. Kilián na rudišti v Třinci v roce 1960 určenou jako *Centaurea rhenia* Bor., která však patří druhu *Centaurea diffusa*. Je proto dosti možné, že se chrpa rozkladitá vyskytuje na rudišti nepřetržitě již od šedesátých let 20. století a byla při floristickém výzkumu lokality v následných letech přehlédnuta (cf. SOBOTKOVÁ 1995).

Chenopodium pumilio R. Br. – merlík trpasličí

76a. Moravská brána vlastní: Lhotka nad Bečvou (6473d): železniční stanice Lhotka nad Bečvou, spára chodníku před staniční budovou, 595 m V kaple, 1ex., 49°30'13,8''N, 17°55'57,3''E, 276 m n. m., 20.IX.2008, leg. P. Kocián, NJM.

Merlík trpasličí není z fytogeografického podokresu 76a. Moravská brána vlastní uváděn (cf. DOSTÁLEK et al. 1990; JEHLÍK 1998). Na severní Moravě a ve Slezsku se nevyskytuje vůbec nebo velmi zřídka – několik nálezů je v literatuře udáváno pouze z Olomouce (cf. JEHLÍK 1998). Nález z železniční stanice Lhotka nad Bečvou je zcela ojedinělý a merlík zde byl pravděpodobně zavlečen spolu se šterkem při úpravě chodníkového tělesa. V následujících letech již nebyl zaznamenán.

Erechtites hieraciifolia (L.) DC. – starčkovec jestřábníkolistý

75. Jesenické podhůří: Heltínov (6372a): mýtina po jehličnatém lese (smrková monokultura), 0,7 km SZ kaple, 1ex., 49°40'29,2''N, 17°43'2,6''E, 550 m n. m., 25.IX.2010, photo P. Kocián. – **Hrabství** (6173d): mýtina po smíšeném lese u lesní pily, 1 km JV kaple v obci, jednotlivé ex., 49°48'41,0''N, 17°57'2,9''E, 440 m n. m., 2.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Hrabství** (6173d): mýtinka v prostoru lesní pily, 0,5 km JV kaple v obci, jednotlivé ex., 49°48'54,8''N, 17°56'41,0''E, 440 m n. m., 2.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Hrabství** (6173d): mýtina po jehličnatém lese, 1,2 km V kaple v obci, několik desítek ex., 49°48'55,3''N, 17°57'40,3''E, 430 m n. m., 2.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Jestřabí** (6373a): lesní komplex, mýtina u červené turistické stezky k Přírodní památce Stříbrné jezírko, 1,4 JZ kaple v obci, několik málo ex., 49°40'57,6''N, 17°52'14,5''E, 460 m n. m., 13.IX.2010, leg. J. Kocián, NJM. – **Lipná** (6372a): mýtina po jehličnatém lese (smrková monokultura), 1 km V kostela, několik stovek ex., 49°39'22,5''N, 17°42'18,5''E, 587 m n. m., 25.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Leskovec** (6273a): mýtina po jehličnatém lese, 0,4 km SZ kaple v obci, 2ex., 49°47'27,3''N, 17°52'57,4''E, 485 m n. m., 25.VIII.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Požaha** (6273b): mýtina po jehličnatém lese, podél silnice 4632, několik desítek ex., 49°47'1,7''N, 17°55'10,7''E, 509 m n. m., 25.VIII.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Slavkov** (6371c): Vojenský výcvikový prostor Libavá, mýtina po smrkové monokultuře, 3,1 km SV kostela, 19ex., 49°36'33,7''N, 17°34'51,8''E, 641 m n. m., 25.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Slavkov** (6371c): Vojenský výcvikový prostor Libavá, mýtina po smrkové monokultuře, 3,4 km S kostela, 2ex., 49°36'47,3''N, 17°34'35,2''E, 633 m n. m., 25.IX.2010, photo P. Kocián. – **Spálov** (6372a): mýtina po jehličnatém lese (smrková monokultura), 1,3 km JV kostela, několik desítek ex., 49°41'53,3''N, 17°44'17,1''E, 480 m n. m., 25.IX.2010, photo P. Kocián. – **Spálov** (6372a): mýtina po jehličnatém lese (smrková monokultura), 2,1 km JV kostela, 26ex., 49°41'42,0''N, 17°44'50,0''E, 420 m n. m., 25.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Větkovice** (6273a): les Pruty, paseka po jehličnatém lese, 500 m Z kóty 531, 4ex., na mýtině cca 50 m SV několik desítek ex., 49°46'41,1''N, 17°50'35,8''E, 512 m n. m., 23.IX.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Výškovice u Slatiny** (6173d): les Dolní Zajička, podél lesní cesty, 0,76 km SZ kaple

v obci, 8ex. roztroušeně, 49°48'47,4''N, 17°58'56,8''E, 440 m n. m., 2.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Výškovice u Slatiny** (6173d): mýtina po jehličnatém lese, 0,9 km SZ kaple v obci, 12ex., 49°48'47,4''N, 17°58'56,8''E, 440 m n. m., 2.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM.

- 76a. Moravská brána vlastní: Bravinné** (6273b): lesní cesta k mýtině po listnatém lese, 0,6 km SZ kaple, 1ex., 49°45'26,0''N, 17°57'24,5''E, 400 m n. m., 2.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Hrabětice** (6373c): Hrabětický les, mýtina po jehličnatém lese, 0,7 km Z centra obce, a na většině mýtin v lesním komplexu, podél lesních cest roztroušeně, několik stovek ex., 49°36'18,9''N, 17°52'19,7''E, 315 m n. m., 12.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Hrabětice** (6473a): Hrabětický les, mýtinka v jehličnatém lese, 2,6 km Z centra obce, a na většině mýtin v lesním komplexu, podél lesních cest roztroušeně, několik desítek ex., 49°35'56,7''N, 17°50'53,2''E, 315 m n. m., 12.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Lukavec** (6273b): Dolní Nový Dvůr, mýtina po jehličnatém lese, 0,3 km J kaple v osadě, několik stovek ex., 49°45'26,1''N, 17°56'13,0''E, 419 m n. m., 2.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Nový Jičín** (6374c): Libhošť, lesní komplex Roveň, mýtina, 2,3 km VVJ kostela v obci, v celém lesním komplexu hojně na většině mýtinách, roztroušeně podél prosvětlených lesních cest, deset tisíc až více ex., 49°37'11,9''N, 18°2'43,8''E, 280 m n. m., 10.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Palačov** (6473d): les Rokyty, mýtina po lesní těžbě, 1 km JV kaple, okolo 200ex., 49°32'32,8''N, 17°55'55,8''E, 344 m n. m., 9.VIII.2008, leg. J. Kocián, NJM. – **Příbor** (6374b): Klokočov, lesní komplex, mýtina po jehličnatém lese, 1,9 km SV kostela, několik stovek ex., společně s hojnou *Impatiens parviflora* DC., 49°39'16,1''N, 18°9'46,6''E, 300 m n. m., 23.VIII.2010, leg. P. Netušil, NJM. – **Příbor** (6375a): Klokočov, lesní komplex, mýtina po jehličnatém lese, 2 km SV kostela, několik ex. a dále roztroušeně v lesním komplexu na mýtinách, 49°39'29,7''N, 18°10'3,6''E, 300 m n. m., 1.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Rybí** (6473d): Libhošťská hůrka, okraj paseky, 950 m V kóty 484, několik desítek ex., 49°36'35,6''N, 18°5'20,7''E, 407 m n. m., 10.IX.2008, leg. J. et P. Kocián, NJM. – **Starojická Lhota** (6373a): lesní komplex Palesek, část Čeporka, mýtina, 1,5 km JZ kaple v obci, několik tisíc ex. a dále na mýtinách lesního komplexu roztroušeně, 49°33'40,5''N, 17°54'18,7''E, 324 m n. m., 6.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Straník** (6473b): mýtina po jehličnatém lese v korytě Stranického potoka, vzniklá na jaře roku 2010, 330 m SZ kaple v obci, 2ex., 49°33'2,9''N, 17°59'10,4''E, 430 m n. m., 4.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Štramberk** (6474a): Libotín, okraj lesní cesty, u plynové sondy TV 44, 3 km JZ kostela, 6ex., 49°34'41,2''N, 18°4'51,1''E, 375 m n. m., 12.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Štramberk** (6474a): Libotín, mýtina po jehličnatém lese, okraj mýtiny u naskládaného klestí, 3,7 km JZ kostela, 21ex., 49°34'19,0''N, 18°4'34,2''E, 430 m n. m., 12.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Štramberk** (6474b): Libotín, Hlásnice, mýtinka, u hromady klestí a čerstvě projžděných kolejí po lesní technice, 3,6 JZ kostela, 7ex., 49°34'4,7''N, 18°4'47,4''E, 450 m n. m., 12.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM.
- 84a. Beskydské podhůří: Hradiště** (6277c): lesní komplex, mýtina po jehličnatém lese (smrková monokultura), 1,9 km JZ kaple, několik stovek ex.; rovněž na mýtině 0,24 km S od primární lokality, několik desítek ex., 49°43'27,1''N, 18°30'15,5''E, 298 m n. m., 25.IX.2010, photo P. Kocián. – **Vojkovice** (6376b): lesní komplex Vojkovický les, mýtina po jehličnatém lese (smrková monokultura), 1,7 km Z středu obce, společně s *Impatiens parviflora*, okolo 300ex.; rovněž na 2 menších mýtinách v blízkém okolí primární lokality, do 25ex., 40°40'35,5''N, 18°26'37,4''E, 346 m n. m., 25.IX.2010 leg. P. Kocián, NJM.

Starčkovec jestřábníkolistý (obr. 1c) se na severovýchodní Moravě a ve Slezsku vyskytuje roztroušeně a často pomíjivě. V některých územích však můžeme pozorovat jeho trvalejší výskyt. V minulosti byl přechodně pozorován např. u Frýdku (OTRUBA 1926) nebo u Dobré u Frýdku-Místku (1959 leg. Z. Kilián, FMM). Většina současných lokalit se nachází v lesnatých územích na mýtinách, pasekách, v lesních průsecích nebo podél prosvětlených lesních cest. Častější výskyt pozorujeme na Opavsku – Chuchelná (1998 leg. A. Pečinka et Z. Dočkalová, OL), Kozmice (2001 leg. V. Koutecká, OSM), Hrabyně (PETŘÍK & BOUBLÍK 2007), Vřesina a Leskovec (obě PRYMUSOVÁ 2008) a na Novojičínsku, odkud však nebyl do roku 2008 znám (cf. KOCIÁN & KOCIÁN 2009).

V roce 2010 bylo právě na Novojičínsku zaznamenáno několik nových lokalit (některé i s několika tisíci jedinci) a to především ve větších lesních komplexech, kde je v současné době prováděna mýtní těžba. Starčkovec jestřábníkolistý se na tato místa dostává lesní technikou nebo je zde zavlékán lesními dělníky na jejich oděvu či na pracovních nástrojích při těžebních pracích. V lesních komplexech se šíří také anemochoricky (ochmýřené nažky jsou velmi dobře roznášeny vzdušným proudem i do značně vzdáleného okolí). Osidluje především mýtiny v raném sukcesním stádiu s narušenou svrchní vrstvou půdy. Nejčastěji je zaznamenáván ve společenstvu, které můžeme přiřadit k asociaci *Senecioni-Epilobietum angustifolii* Hueck 1931, kde vytváří někdy až dominantní porosty.

Uváděné nálezy dokládají, že starčkovec jestřábníkolistý může být rozšířen na severní Moravě a ve Slezsku (zvláště pak v lesnatých územích) hojněji než se dosud udává (cf. DVOŘÁKOVÁ 2004) a uniká pozornosti. Může to být důsledkem toho, že v průběhu jeho fenologického optima již nejsou tak časté floristické exkurze a že lokality, na kterých se vyskytuje, nejsou tolik botanicky zajímavé a vyhledávané, protože se jedná většinou o mýtiny po smrkových monokulturách.

Euphorbia lathyris L. – pryšec skočcový

76a. Moravská brána vlastní: Nový Jičín (6474a): Bludovice, zničený svršek železniční trati Nový Jičín – Hostašovice, 0,7 km J kostela, 4ex., 49°34'11,2''N, 18°1'30,5''E, 293 m n. m., 20.VI.2010, leg. P. Kocián, NJM.

84a. Beskydské podhůří: Kozlovice (6375d): břeh říčky Ondřejnice, u mostu přes vodní tok, 0,6 km JZ Bačova kopce (kóta 529), 2ex., 49°36'28,5''N, 18°15'4,3''E, 351 m n. m., 25.VI.2008, not. J. Kocián.

Pryšec skočcový je občas pěstován na zahrádkách jako okrasná rostlina. Na železniční trať se dostal pravděpodobně při bleskové povodni v roce 2009 z některé z vyplavených zahrádek. V létě 2010 lokalita v Bludovicích zanikla z důvodu zrušení trati Nový Jičín–horní nádraží – Hostašovice, kdy došlo k rozebrání železničního svršku.

Helminthotheca echioides (L.) Holub – draslavec hadincovitý

76a. Moravská brána vlastní: Jasenice (6473d): pole s vojtěškou na severozápadním okraji obce, 230 m S kaple, roztroušeně po poli, 25ex., 49°31'31,6''N, 17°57'41,5''E, 380 m n. m., 19.VIII.2008, leg. J. et P. Kocián, NJM.

Jde o první nález tohoto původně jihoevropského druhu z fyto geografického podokresu 76a. Moravská brána vlastní (cf. ŠTĚPÁNEK 2004) a recentně o zcela ojedinělý nález na celém území severní Moravy a Slezska, kde byl podle dostupných údajů sbírán vesměs pouze ve dvacátých a třicátých letech 20. století na polích v okolí Libiny (1927 leg. F. Schenk, BRNM; 1928 leg. H. Laus, OP) nebo u Nového Bohumína (1932 leg. O. Schmeja, OP). Od té doby nebyl z tohoto území udáván. Draslavec hadincovitý (obr. 1d) byl patrně na lokalitu v Jasenici zavlečen se semenem vojtěšky, která byla na poli

pěstována. Zavlékání tohoto druhu se semenem víceletých pícnin (vojtěšky, jetele) je známo již z minulosti (cf. ŠTĚPÁNEK 2004). Pole bylo po seči ponecháno ladem, což umožnilo relativně pozdně kvetoucímu druhu vykvést a rovněž i zaplodit. Několik jedinců bylo na lokalitě pozorováno ještě v roce 2009. V následujícím roce již zde nebyly rostliny zaznamenány.

Ipomoea purpurea (L.) Roth – povijnice nachová

21b. Hornomoravský úval: Kroměříž (6670c): železniční stanice Kroměříž, neudržovaná plocha po terénních úpravách, 3ex., 49°18'8,4"N, 17°24'24,8"E, 189 m n. m., 11.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM.

72. Zábřežsko-uničovský úval: Mohelnice (6670c): železniční stanice Mohelnice, 1. krajní kolej 1. nástupiště, 4ex., 49°46'33,4"N, 16°56'35,7"E, 256 m n. m., 24.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM.

76a. Moravská brána vlastní: Nový Jičín (6474a): příkop ulice K Nemocnici, u nově vybudovaného parkoviště, 1 km JJV kostela, 2ex., 49°35'11,6"N, 18°0'18,7"E, 300 m n. m., 24.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM.

Povijnice nachová (obr. 1e) se pěstuje jako okrasná popínavá rostlina, která občas přechodně zplaňuje z kultury. Je oblíbenou rostlinou pěstovanou u nádražních budov, odkud zplaňuje do blízkého okolí.

Iva xanthiifolia Nutt. – pouva řepňolistá

83. Ostravská pánev: Karviná (6177c): seřazovací nádraží mezi doly ČSA a Darkov, vlečka ČSA, vykládkový prostor u krajní koleje, 8ex., 49°50'18,1"N, 18°30'54,2"E, 230 m n. m., 22.X.2008, leg. P. Kocián, NJM.

Tento původně severoamerický druh se objevuje na území severní Moravy a Slezska vzácně a pomíjivě především na větších železničních dopravních uzlech (cf. SLAVÍK 2004a). Na dané území se pouva řepňolistá (obr. 1f) dostává z teplejších oblastí České republiky železniční nákladní dopravou. V následujících letech již nebyla na lokalitě zaznamenána.

Oenothera glazioviana M. Micheli – pupalka rudokališní

76a. Moravská brána vlastní: Běloutín (6472b): silniční násep komunikace R48/E462 – přípojky na dálnici D1, 1,3 km JZ kostela, 2ex., 49°34'50,1"N, 17°47'20,5"E, 300 m n. m., 3.VII.2009, photo P. Kocián. – **Jeseník nad Odrou** (6373c): příkop silnice 04810, navážka hlíny při provádění rekultivačních prací po povodni z roku 2009, 0,77 km SV kostela, 1ex., 49°36'55,2"N, 17°54'33,7"E, 260 m n. m., 5.VII.2010, photo P. Kocián. – **Nový Jičín** (6474a): Žilina, prostor mezi břehem Jičinky a místní komunikací, 0,44 km JV kostela, 2ex., 49°35'8,0"N, 18°1'52,0"E, 290 m n. m., 25.VIII.2010, not. P. Kocián. – **Nový Jičín** (6474a): Žilina, neupravená zahrada mezi břehem Jičinky a ulicí Beskydská, 0,7 km JV kostela, 2ex., 49°34'58,7"N, 18°2'4,4"E, 291 m n. m., 25.VIII.2010, not. P. Kocián. – **Životice u Nového Jičína** (6474a): neupravený prostor u silnice po rekultivaci po povodních v roce 2009, 1,1 km SZ kostela, 3ex., 49°33'39,0"N, 18°2'40,0"E, 312 m n. m., 25.VIII.2010, not. P. Kocián. – **Životice u Nového Jičína** (6474a): neupravená zahrada, 1,5 km SZ kostela, 2ex., 49°33'50,3"N, 18°2'38,3"E, 312 m n. m., 25.VIII.2010, not. P. Kocián.

Pupalka rudokališní je s oblibou pěstovaná okrasná rostlina, která často z kultury zplaňuje. Její výskyty můžeme zaznamenat v okolí zahrádek a zahrádkářských kolonií, podél silnic a komunikací, na navážkách zeminy, v intravilánech obcí nebo podél vodních toků.

Panicum capillare subsp. *capillare* L. – proso vláskovité pravé

- 75. Jesenické podhůří: Budišov nad Budišovkou** (6271b): železniční stanice Budišov nad Budišovkou, prostor mezi kolejištěm před staniční budovou, několik desítek ex., 49°47'45,2''N, 17°36'49,4''E, 515 m n. m., 1.X.2009, leg. P. Kocián, NJM.
- 80a. Vsetínská kotlina: Rožnov pod Radhoštěm** (6574b): železniční stanice Rožnov pod Radhoštěm, kolejiště, hojně v kolejišti 1. koleje V od budovy několik desítek ex., 49°27'37,7''N, 18°8'8,3''E, 350 m n. m., 3.X.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Zubří** (6574b): vlaková zastávka Zubří, kolejiště, 2ex., 49°27'38,9''N, 18°5'42,4''E, 350 m n. m., 3.X.2009, leg. P. Kocián, NJM.

Panicum capillare subsp. *barbipulvinatum* (Nash) Tzvelev – proso vláskovité rozkladité

- 74b. Opavská pahorkatina: Hlučín** (6075c): železniční stanice Hlučín, vlečka k objektu zemědělského zásobování, 2ex., 49°54'0,8''N, 18°11'15,9''E, 244 m n. m., 28.VIII.2009, leg. P. Kocián, NJM.
- 83. Ostravská pánev: Albrechtice u Českého Těšína** (6277a): železniční stanice Albrechtice u Českého Těšína, kolejiště u staniční budovy a kolejiště u nástupiště, několik desítek ex., 49°47'34,9''N, 18°31'23,2''E, 268 m n. m., 25.IX.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Bohumín** (6076c): železniční stanice Bohumín, šterkovitá plocha poblíž krajní koleje v prostoru železničních opraven, několik desítek ex., 49°54'33,9''N, 18°22'32,5''E, 196 m n. m., 16.IX.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Bohumín** (6176a): železniční stanice Bohumín, prostor mezi kolejištěm, 3ex., 49°53'50,9''N, 18°21'16,8''E, 200 m n. m., 16.IX.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Bohumín** (6175b): Vrstice, seřazovací nádraží, kamenito-šterkový násep, poblíž budovy železniční myčky, 1,4 km V kostela, několik ex., 49°52'56,3''N, 19°18'21,5''E, 205 m n. m., 1.X.2010, leg. P. Kocián, NJM. – **Vratimov** (6275b): železniční stanice Vratimov, slepá kolej, 1ex., 49°46'10,5''N, 18°18'12,7''E, 233 m n. m., 13.IX.2009, not. P. Kocián.

I když se v novějším pojetí (CLEMENTS et al. 2004) upustilo od rozlišování poddruhů prosa vláskovitého, kdy jsou tyto považovány pouze za variety, rozlišuji v přehledu dva poddruhy podle prací JEHLÍK (1998) nebo KUBÁT et al. (2002). Proso vláskovité pravé není z fyto geografických podokresů 75. Jesenické podhůří a 80a. Vsetínská kotlina uváděno, ze severní Moravy jsou známy pouze čtyři lokality z Olomouce, Uničova a Přerova (cf. JEHLÍK 1998). Rovněž proso vláskovité rozkladité není z fyto geografického podokresu 74b. Opavská pahorkatina udáváno a z fyto geografického okresu 83. Ostravská pánev je známa pouze jedna lokalita v Ostravě–Kunčicích. Celkově jsou ze severní Moravy udávány u tohoto poddruhu pouze tři lokality z Olomouce, Ostravy a Šumperka (cf. JEHLÍK 1998). Je více než pravděpodobné, že se proso vláskovité (oba zmiňované poddruhy) bude postupně šířit zejména po železnici. Na některých nádražích vytváří v kolejištích relativně bohaté populace, které mohou být zdrojem diaspor.

Phalaris canariensis L. – chrastice kanárská

- 74b. Opavská pahorkatina: Opava** (6073c): železniční stanice Opava–západ, kolejiště u nádražních skladových budov, 38ex., 49°56'21,1''N, 17°53'13,8''E, 268 m n. m., 30.VII.2009, leg. P. Kocián, NJM.

Ze severní Moravy a Slezska je chrastice kanárská (obr. 1g) udávána zřídka, většinou se jedná o přechodné výskyty – např. na rudišti VŽKG v Ostravě–Vítkovcích (1958 leg. Kilián, OSM) nebo na sídlišti ve Frenštátě pod Radhoštěm (1996 leg. M. Sedláčková, NJM). Z prostoru železniční stanice Opava–západ byla dokladována z konce 90. let 20.

století (1997 leg. M. Sedláčková, NJM) a nález z roku 2009 potvrzuje její přetrvávající výskyt na této lokalitě.

***Rudbeckia hirta* L.** – třapatka srstnatá

76a. Moravská brána vlastní: Lipník nad Bečvou (6471d): silniční násep, silnice I/47, směr Přerov, 1ex., 49°32'2,8"N, 17°35'17,2"E, 260 m n. m., 3.VII.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Starý Jičín (6473b):** prostor skládky zeminy a stavebního odpadu, 0,4 km JV kostela, 4ex., 49°34'34,244"N, 17°58'0,6"E, 338 m n. m., 6.X.2009, leg. & herb. P. Kocián).

Třapatka srstnatá se často pěstuje jako letnička a může přechodně zplaňovat na ruderálních místech, jako jsou okraje cest, silniční příkopy, skládky zahradního odpadu, okolí zahrádkářských osad nebo také podél vodních toků. Uváděné lokality byly pouze přechodného charakteru a v následujícím roce již nebyly potvrzeny.

***Sedum hispanicum* L.** – rozchodník španělský

21a. Hanácká pahorkatina: Olomouc (6469a): kolejiště, poblíž železniční stanice Olomouc–město, několik desítek ex., 49°35'46,4"N, 17°14'26,1"E, 22 m n. m., 25.X.2009, leg. & herb. P. Kocián.

76a. Moravská brána vlastní: Hustopeče nad Bečvou (6473c): železniční stanice Hustopeče nad Bečvou, kolejiště 1. koleje, 20ex., 49°31'23,1"N, 17°51'57,2"E, 263 m n. m., 20.VI.2009, leg. & herb. P. Kocián. – **Nový Jičín (6474a):** Bludovice, zničený svršek železniční trati Nový Jičín – Hostašovice, 0,7 km J kostela, 12ex., 49°34'11,2"N, 18°1'30,5"E, 293 m n. m., 30.VI.2010, leg. & herb. P. Kocián. – **Nový Jičín (6474a):** Žilina, hřbitov, chodník, 15ex., 49°35'10,8"N, 18°1'36,7"E, 300 m n. m., 18.VI.2009, leg. & herb. P. Kocián. – **Nový Jičín (6474a):** Žilina, okraj místní komunikace, u plynové sondy KL146, 1,6 km V kostela, 16ex., 49°35'33,7"N, 18°2'27,6"E, 330 m n. m., 2.VIII.2010, not. & photo P. Kocián. – **Palačov (6473b):** okraj silnice Starojická Lhota – Palačov, u sjezdu na silnici E462, I/48, 1,2 km SZ kaple, pás 60 m, několik stovek ex., 49°33'33,0"N, 17°54'55,5"E, 310 m n. m., 15.VI.2009, leg. & herb. P. Kocián. – **Starojická Lhota (6473b):** okraj cesty a prostor příjezdu k zemědělskému objektu, 0,3 km SV kaple, několik desítek ex., 49°34'24,5"N, 17°55'15,1"E, 304 m n. m., 26.VI.2010, leg. & herb. P. Kocián.

84a. Beskydské podhůří: Frýdlant nad Ostravicí (6476a): železniční stanice Frýdlant nad Ostravicí, kolejiště, 50 m JV staniční budovy, několik desítek ex., 49°35'19,4"N, 18°21'18,8"E, 357 m n. m., 8.VIII.2009, leg. & herb. P. Kocián.

Rozchodník španělský (obr. 1h) není z fytogeografických podokresů 21a. Hanácká pahorkatina, 76a. Moravská brána vlastní a 84a. Beskydské podhůří uváděn (cf. GRULICH 1992), což je dáno dobou vydání příslušného svazku Květeny ČR. V posledních dvou desetiletích se však tento druh šíří po celém území České republiky a rovněž na území severní Moravy a Slezska, např. údaje z Novojičínska (GRULICH 2003; KOCIÁN & KOCIÁN 2009). Obvykle se vyskytuje na železničních nádražích, v kolejištích, podél cest či komunikací (zde je liniově rozšiřován patrně žací technikou) nebo na hřbitovech. Nových lokalit bude při cíleném zájmu o tento druh přibývat.

***Senecio inaequidens* DC.** – starček úzkolistý

83. Ostravská pánev: Český Těšín (6277d): železniční stanice Český Těšín, okraj kolejiště u vykládkové rampy, asi 0,5 km jižně od budovy nádraží, 1ex., 49°44'19,7"N, 18°37'24,7"E, 271 m n. m., 28.IX.2008, leg. P. et J. Kocián, NJM. – **Karviná (6177c):** seřazovací nádraží mezi doly ČSA a Darkov, vlečka ČSA, plocha

na okraji kolejiště tvořená navážkou z uhelného odpadu, 1ex., 49°50'18,3''N, 18°30'53,9''E, 229 m n. m., 3.X.2008, leg. P. Kocián, NJM. – **Ostrava** (6175c): Moravská Ostrava, prostor vlečky v provozovně uhelných skladů, kolejiště výsypky uhelných produktů, na uhelné strusce převážně z Polska, 1ex., 49°50'34,3''N, 18°14'42,7''E, 220 m n. m., 25.X.2008, leg. P. Kocián, NJM. – **Ostrava** (6275b): železniční stanice Ostrava–Kunčice, kolejiště odstavné koleje vlečky, 0,2 km J nádražní budovy, 1ex., 49°47'18,1''N, 18°17'28,0''E, 226 m n. m., 21.X.2010, leg. P. Kocián, NJM.

V roce 2008 byl na území severní Moravy a Slezska poprvé zaznamenán výskyt invazního starčku úzkolitého na lokalitách v Českém Těšíně, Karvině a Ostravě. O těchto nálezech bylo podrobněji referováno v samostatné práci (KOCIÁN 2009). V následujících letech byl starček na těchto lokalitách sledován s těmito výsledky. V roce 2009 byl starček na všech lokalitách potvrzen, následující rok však přetrval pouze na lokalitě v Karvině. Na nádraží v Českém Těšíně byla rostlina zničena patrně při úpravě vykládkové rampy a v prostoru vlečky uhelných skladů v Ostravě byla mechanicky odstraněna při překládce uhlí. I přes podrobný průzkum blízkého okolí nebyly na jednotlivých lokalitách nalezeny žádné juvenilní nebo dospělé rostliny. V roce 2010 byla zaznamenána nová lokalita tohoto druhu na nádraží v Ostravě–Kunčicích, kde v kolejišti odstavné koleje rostl jeden kvetoucí exemplář. Na koleji jsou odstavovány nákladní vozy, které pocházejí z různých výpravních stanic a proto nelze zcela jasně stanovit zdroj diaspor.

Starček úzkolitý se na Ostravsku zatím vyskytuje ojediněle na jednotlivých izolovaných lokalitách. Z dosavadních zjištění vyplývá, že přísun diaspor je stále závislý na zdrojích z jiných vzdálenějších ohnisek výskytu.

Senecio vernalis Waldst. et Kit. – starček jarní

76a. Moravská brána vlastní: Hranice (6473c): železniční stanice Hranice na Moravě, slepá kolej, několik ex., 49°33'59,1''N, 17°44'40,7''E, 280 m n. m., 25.V.2008, leg. P. Kocián, NJM. – **Hustopeče nad Bečvou** (6473c): železniční stanice Hustopeče nad Bečvou, kolejiště I. koleje, několik ex., 49°31'22,4''N, 17°51'58,9''E, 263 m n. m., 21.V.2009, leg. P. Kocián, NJM. – **Kopřivnice** (6374d): železniční stanice Kopřivnice–nákladové nádraží, v kolejišti překladního terminálu, 3ex., 49°36'41,9''N, 18°8'55,1''E, 316 m n. m., 18.V.2008, leg. P. Kocián, NJM. – **Lhotka nad Bečvou** (6473d): železniční stanice Lhotka nad Bečvou, kolejiště, 145 m SZ od budovy nádraží, několik ex., 49°30'16,9''N, 17°55'51,9''E, 278 m n. m., 21.V.2009, leg. P. Kocián, NJM.

83. Ostravská pánev: Český Těšín (6277d): železniční stanice Český Těšín, kolejiště odstavné koleje, několik ex., 49°44'11,7''N, 18°37'21,8''E, 275 m n. m., 20.V.2008, leg. P. Kocián, NJM. – **Karviná** (6177c): seřazovací nádraží mezi doly ČSA a Darkov, vlečka ČSA, okraj koleje, několik ex., 49°50'24,7''N, 18°30'36,0''E, 225 m n. m., 20.V.2008, leg. P. Kocián, NJM.

Starček jarní (obr. 1i) není z fyto geografického podokresu 76a. Moravská brána vlastní uváděn a z fyto geografického okresu 83. Ostravská pánev je udáván pouze ze dvou lokalit na území Ostravy (cf. GRULICH 2004b). Herbářově je však z podokresu 76a. Moravská brána vlastní dokladován z nádraží Lhotka nad Bečvou (2001 leg. M. Dančák, OL) nebo z Valašského Meziříčí z písčitého náplavu řeky Bečvy (1999 leg. T. Romanová, OL). Nově byl tento druh zachycen na nádražích a v kolejištích. Tyto nálezy pravděpodobně souvisí s jeho postupným feroviatickým šířením na hlavních železničních tratích.

Trifolium resupinatum L. – jetel zvrácený

76a. Moravská brána vlastní: Nový Jičín (6473b): Loučka, zahrada u domu č.p. 23, pole ponechané ladem 1. rokem, 3ex., 49°35'25,5''N, 17°59'18,5''E, 290 m n. m., 17.IX.2009, leg. P. Kocián, NJM.

Zajímavý nález zřídka kdy se vyskytujícího druhu, který byl na lokalitu zavlečen patrně s travním osivem.

ZÁVĚR

V předkládaném příspěvku jsou uvedeny nálezy zajímavějších neofytů na území severní Moravy a Slezska. Jedná se o nové lokality zachycené ve zkoumaném území v posledních čtyřech letech. Uváděny jsou zcela nové údaje pro jednotlivé fytogeografické okresy či podokresy u těchto taxonů: *Ambrosia artemisiifolia*, *Artemisia tournefortiana*, *Chenopodium pumilio*, *Helminthotheca echioides*, *Panicum capillare* subsp. *capillare* a *Panicum capillare* subsp. *barbipulvinatum*. Upozorněno je rovněž na ojedinělý nález *Helminthotheca echioides* a dosud nedokonalou znalost rozšíření *Erechtites hieraciifolia* na daném území. V současnosti již není zcela aktuální zavlékání zajímavých neofytů v důsledku přepravy železné rudy do hutních závodů na Ostravsku, tak jak tomu bylo zejména v šedesátých a sedmdesátých letech 20. století v období rozmachu těžkého průmyslu v tomto regionu. Nicméně i tak lze na tomto území zaznamenat výskyt zajímavějších neofytů, a to jak na železnici, tak i mimo ni. V souvislosti s železniční a silniční dopravou můžeme v blízké budoucnosti zaznamenávat rovněž druhy šířící se ze západní Evropy. Příkladem může být invazní starček *Senecio inaequidens*, jehož výskyt byl již v daném území zachycen.

Poděkování. Děkuji Jiřímu Kociánovi a Pavlu Netušilovi za svolení uvést jejich dosud nepublikované nálezy *Erechtites hieraciifolia*, Martinu Dančákovi za určení položky *Artemisia tournefortiana*, kurátorům herbářových sbírek za možnost studia herbářového materiálu a pracovníkům jednotlivých drážních areálů za jejich pochopení a povolení vstupu do uzavřených prostor.

LITERATURA

- CLEMENTS D. R., DITOMMASO A., DARBYSHIRE S. J., CAVERS P. B. & SARTONOV A. D. 2004: The biology of Canadian weeds. 127. *Panicum capillare* L. Canadian Journal of Plant Science, 84: 327-341.
- DOSTÁLEK J. ml., HEJNÝ S., HUSÁK Š., SCHWARZOVÁ T. & DVOŘÁK F. 1990: *Chenopodium pumilio* R. Br. – merlík trpasličí. In: HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds.): Květena České republiky 2. Academia, Praha, pp. 723-724.
- DVOŘÁKOVÁ M. 2004: *Erechtites hieraciifolia* (L.) DC. – starčekovec jestřábníkolistý. In: SLAVÍK B. & ŠTĚPÁNKOVÁ J. (eds.): Květena České republiky 7. Academia, Praha, pp. 280-281.
- EHRENDORFER F. & HAMANN U. 1965: Vorschläge zu einer floristischen Kartierung von Mitteleuropa. Berichte der Deutschen Botanischen Gesellschaft, 78: 35-50.
- GARMIN LTD. 1999-2008: MapSource, verze 6.13.7.
- GRULICH V. 1992: *Sedum hispanicum* L. – rozchodník španělský. In: HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds.): Květena České republiky 3. Academia, Praha, pp. 389-390.
- GRULICH V. (ed.) 2003: Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Novém Jičíně (4.-10.července 1999). Zprávy České Botanické Společnosti, 38, Suppl. 2003/2: 89-174.
- GRULICH V. 2004a: *Artemisia tournefortiana* Rchb. – pelyněk Tournefortův. In: SLAVÍK B. & ŠTĚPÁNKOVÁ J. (eds.): Květena České republiky 7. Academia, Praha, p. 178.
- GRULICH V. 2004b: *Senecio vernalis* Waldst. et Kit. – starček jarní. In: SLAVÍK B. & ŠTĚPÁNKOVÁ J. (eds.): Květena České republiky 7. Academia, Praha, pp. 278-279.
- CHYTRÝ M. (ed.) 2009: Vegetace České republiky 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. Academia, Praha, 520 pp.

- JEHLÍK V. 1994: Příspěvek ke genezi současné adventivní flóry Olomouce. In: JEHLÍK V. & J. OSBORNOVÁ J. (eds.): Flóra a vegetace sídel II. Zprávy České Botanické Společnosti, 29, Materiály 11: 37-42.
- JEHLÍK V. (ed.) 1998: Cizí expanzivní plevele České republiky a Slovenské republiky. Academia, Praha, 506 pp.
- KILIÁN Z. 1960: Květena železničních tratí Ostravska. Přírodovědný Časopis Slezský, 21: 124-125.
- KILIÁN Z. & KRKAVEC F. 1961: Floristický obraz rudišť na Ostravsku. Přírodovědný Časopis Slezský, 22: 255-264.
- KILIÁN Z. & KRKAVEC F. 1962: Druhý příspěvek k poznání květeny rudišť na Ostravsku. Přírodovědný Časopis Slezský, 23: 45-50.
- KILIÁN Z. & KRKAVEC F. 1963: Několik dalších rostlin z rudišť na Ostravsku. Zprávy Slezského ústavu ČSAV, přírodní vědy, 126-B: 7-10.
- KOCIÁN P. 2009: Invazní starček úzkolistý (*Senecio inaequidens*) také na severní Moravě a ve Slezsku. Acta Musei Beskidensis, 1: 23-29.
- KOCIÁN P. & KOCIÁN J. 2009: Příspěvek ke květeně Novojičínska a okolí – I. Vlastivědný Sborník Novojičínska, 59: 173-185.
- KRKAVEC F. & KILIÁN Z. 1964: Další nálezy rostlin na rudištích Ostravska. Zprávy Geografického ústavu ČSAV, 8: 12-13.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. JR., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. (eds.) 2002: Klíč ke květeně České republiky. Academia, Praha, 927 pp.
- Mapy.cz 2010: [online]. Dostupné z WWW: < <http://www.mapy.cz/> [cit. 25.IX.2010]
- OPRAVIL E. 1976: Příspěvek k rozšíření některých synantropních rostlin v Opavě. Zprávy Československé Botanické Společnosti, 11: 30-31.
- OTRUBA J. 1926: Úvod ke květeně československého Slezska. Vlastivědný Sborník Slezský, 2: 283-396.
- PETŘÍK P. & BOUBLÍK K. 2007: *Erechtites hieracifolia* (L.) DC. In: HADINEC J. & LUSTYK P. (eds): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae, VI. Zprávy České Botanické Společnosti, 42: 247-337.
- PRYMUSOVÁ Z. 2008: *Erechtites hieracifolia* (L.) DC. In: PLÁŠEK V. & CIMALOVÁ Š. (eds.): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska I. Časopis Slezského Muzea Opava (A), 57: 44-47.
- PYŠEK P., SÁDLO J. & MANDÁK B. 2002: Catalogue of alien plants of the Czech Republic. Preslia, Praha, 74: 97-186.
- SKALICKÝ V. 1988: Regionálně fytogeografické členění. In: HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds.): Květena České socialistické republiky 1. Academia, Praha, pp. 103-121.
- SLAVÍK B. 2000: *Asclepias syriaca* L. – klejicha hedvábná. In: SLAVÍK B. (ed.): Květena České republiky 6. Academia, Praha, pp. 67-69.
- SLAVÍK B. 2004a: *Iva xanthiifolia* Nutt. – pouva řepňolistá. In: SLAVÍK B. & ŠTĚPÁNKOVÁ J. (eds.): Květena České republiky 7. Academia, Praha, pp. 467-468.
- SLAVÍK B. 2004b: *Ambrosia artemisiifolia* L. – ambrózie peřenolistá. In: SLAVÍK B. & ŠTĚPÁNKOVÁ J. (eds.): Květena České republiky 7. Academia, Praha, pp. 471-472.
- SOBOTKOVÁ V. 1995: Floristický a fytoocenologický výzkum rudiště v Třinci. Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Ostraviensis 148, Biologica-Ekologica, 3:7-16.
- ŠMARDA J. 1964: Vegetace ostravských hald. Zprávy Geografického Ústavu ČSAV, 8: 1-12.
- ŠTECH M., HANS V. & LEPŠÍ M. 2008: Nálezová databáze Jihočeské pobočky České botanické společnosti, version 1.986. České Budějovice.
- ŠTĚPÁNEK J. 2004: *Helminthotheca echioides* (L.) Holub. – draslavec hadincovitý. In: SLAVÍK B. & ŠTĚPÁNKOVÁ J. (eds.): Květena České republiky 7. Academia, Praha, pp. 723-724.
- TLUSTÁK V. 1989: Přehled neofyt Olomouce. Zprávy Krajského Vlastivědného Muzea v Olomouci, 259: 28-30.
- VOZÁROVÁ M. & SUTORÝ K. 2001: Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. Zprávy České Botanické Společnosti, Praha, (Příloha 2001/1) 36: 1-95, Bulletin Slovenskej Botanickej Spoločnosti, (Supplementum 7) 23: 1-95.

Obr. 1. a – *Ambrosia artemisiifolia*, b – *Centaurea diffusa*, c – *Erechtites hieraciifolia*, d –
Fig. 1. *Helminthotheca echioides*, e – *Ipomoea purpurea*, f – *Iva xanthiifolia*, g – *Phalaris*
canariensis, h – *Sedum hispanicum*, i – *Senecio vernalis*

